Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 82. (10.758). Львів, четвер 15. квітня 1926 Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4.30 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Волощині 7.50 зл., Австрії 7.50 зл., Злучені Держави 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

В переломовій хвилі.

Промова голови Українського Нац.-Дем. Обєднання д-ра Дм. Левицького на великому вічу у Львові 11. квітня 1926.

(Продовження.)

Після великого зриву повстала реакція. Розпука обхопила громадянство. В деяких колах завчичувано, що даром полилось стільки дорогоцінної крови, що даремними були наші жертви, муки і страждання. Та при тому пересочувано, що ніяка жертва не пропадає марно, що з крови і костей мучеників виростають нові народні сили, що тільки в муках і болях родиться воля народу. Почато шукати виновників лиха, спершу в заложеннях, а опісля в поодиноких кермуючих особах. Повстала сварня партійна, колотнеча гуртків, гризня особиста. Під впливом тієї гризні щораз більше почав хитатися національний фронт, погрожуючи повним розвалом. Та живуча народня ідея ніколи не вмірає. Саме тоді, коли здавалося, що розвал доходить до краю, прийшло до опамятання. Дякуючи заходам людей доброї волі, дня 11. липня 1925 р. прийшло до обєднання українського національного табору. Того дня чотири національні групи, а саме: оба крила б. трудової партії, партія нац. роботи (тзв. загравісти) і українські національні представники до польських законодатних установ зі своїми однодумцями на Волині, Холмщині, Підляші й Поліссі — створили одну політичну організацію під назвою: Українське Національно-Демократичне Обєднання.

Коли мені сьогодня приходиться говорити про політичне положення українського народу під теперішню пору та про завдання нашої національної політики, то зовсім зрозуміло, що мені, як людині, яка стоїть на чолі одної партії, не можливо обхопити того положення і тих завдань оком стороннього глядача; я можу і мушу дивитися на це положення і на ці завдання тільки зі становища ідеалів і плятформи організації, до якої належу. Щоби обхопити це положення і вияснити наші завдання я мушу звсувати плятформу нашого Обєднання.

Дехто закидає, що Обєднання не має подрібно зясованої програми. Якщо мати на увазі писану програму, то може й слушність на боці наших опонентів. Але Обєднання і весь національний табор має програму вириту в своїй голові і своїм серці.

В першого погляду це наше положення не є світле, може навіть невідрадне. Київ, від перших початків історичного істнування нашої нації — наша столиця, нині не є столицею. Столицею української держави сьогодня Харків. Українська держава не є самостійною, а входить у федеративний звязок з радянською Росією. До тогож і рямки тієї федерації дуже тісні. Необмежену владу державить в своїх руках на Україні партія, яка в принціпі негативно ставиться до національности, стоючи на ґрунті інтернаціональним. Також соціяльний устрій тієї держави не відповідає духові нашого селянського народу. Та всетаки ми сміло можемо глядіти в будучину, коли теперішнє положення на Наддніпрянщині будемо оцінювати не на підставі зверхньої дійсности, а на основі тієї психіки народу, яка там з розгоновою силою пробивається у всесторонній національній творчости та примушує радвладу йти по лінії національних і соціяльних інтересів українського народу. Поволі, але постійно, з кожним днем форма Радянської України виповнюється національним змістом, поволі, але з кожним днем здобуваючи націоналізм випирає ворожі українському народові сили, і є повна надія, що недалекий той час, що Київ знову стане столицею Соборної й Незалежної Української Держави.

Наше положення в межах Польщі після ризького трактату погіршилось в порівнанні до положення в Австрії під тим оглядом, бо нас стало майже в двоє більше, а тимсамим є дані для нас подвійно змінитися в нутрі! До тогож за Австрії ми мали в наших політичних змаганнях дві запори: одну в краю — польську шляхту і польську народову демократію, що мала повноту влади в краєвому автономічному устрою, а другу у Відні, централььний уряд, який з тієї самої завзятістю ставився вороже до всіх наших національних і політичних змагань. В змаганні поширити наші національні і політичні права в краю, ми все били поклони перед Віднем, все вірили, що нам поможе австрійський цісар, через що в народі витворювалася психіка рабства і покори, через що зростала надія на якусь зовнішню допомогу, через що занепадало довіря у свої власні сили. В межах Польщі ми маємо одну силу, яка сьогодня всевладно державить в своїх руках всю власть, польський нарід, репрезентований двома законодатними установами у Варшаві, і безліччю неофіціяльних установ. Маючи до діла тільки з одною силою, ми можемо ясніше засувати собі наше відношення до неї у всіх проявах нашого національного і політичного життя. Наші посли з Волині, Холмщини, Підляша і Полісся виховані в традиціях ліберальних напрямків Росії, віруючи

в перших початках виказували тенденцію йти на мирну співпрацю з польськими т. з. демократичними й иншими партіями. Вони вірили, що польські партії, а головно селянсько-радикальна і соціялістична будуть обстоювати право і рівність,

Українські посли скоро почали визнаватися в цих приймах, вони скоро ознайомилися з метою польської політики і стали до боротьби за право нації. Побачив це й український нарід і не злякався,

Психіка народу вже дозріла до апреціювання цих подій. Тому — хоч і яке прикре наше теперішнє положення під Польщею, мета нашої національної політики наскрізь ясна. Тут не йде про польську державу. Держава — це тільки конечна форма політичного життя народу. Мусимо мати на увазі, що проти нас стоїть сконсолідований, одноцільний фронт всього польського народу і тому фронтові мусимо протиставити сконсолідований, одноцілий фронт всього українського народу. Організувати народні маси, гартувати волю народу, змінити його відпорність, поглиблювати його розбуджену психіку — ось завдання нашої національної політики під теперішню пору. Ні тому становищі стало Обєднання і з того шляху воно не зійде, змагаючи до здійснення своєї програми. Маючи на увазі долю народу, відкидаємо всякі кульоарні чи кабінетні розмови, відкидаємо всякі торги, не лакомлячись на ціни нашого національного чи культурного дорібку, бо перед нами ясно проміняє основна точка нашої програми.

Ані на один момент не тратимо пересвідчення, що здорова інстинкт нашого народу вкаже найвластивіший шлях до розвязки національних конфліктів.

(Докінчення буде.)

Red. czas. „Dilo" Pr. 169/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 78 (10753) z dnia 10. kwietnia 1926 roku pod tytułem: 1) „Do charakterystyky polśkoi propagandy" od słów: bo na dumki... do końca tego artykułu. 2) „Szcze pro strijki podij" od słów: K..dal... do końca tego artykułu zawiera ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) u. karnej, k, ad 2) znamiona występku z § 300 ustawy karnej i artykułu V. ust. z dnia 17. XII. 1862 Nr. 8 1863 Dzpp. uznał dokonaną w dniu 9. kwietnia 192 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 10. kwietnia 1926.

Конґрес інтелектуальної співпраці.

Охорона авторських прав і культурних здобутків.

У Відні скінчився IV-ий міжнародній конгрес союзів умових працьовників. На протязі тижня представники ріжних народів радили спільно над засобами охорони та поширення умових здобутків у всіх ділянках науки та мистецтва. На першім плані стояли питання охорони авторських прав у літературі та музиці, далі забезпечення прав до відкрить у поодиноких галузях науки (головно медицини). Начеркнули загальний плян законодав-

ти перед урядом заходи, щоби невдячні „Думки“ Городовенкові надати звання заслуженого артиста республики. Городовенко сам селянин і член комітету незаможних селян.

— **Реєстрація робітників науки і мистецтва на Україні.** Центральна комісія по кваліфікації робітників науки і мистецтва, що перейшла під управу Народнього Комісаріяту Освіти, почала новy реєстрацію всіх робітників науки і мистецтва на Україні. Перереєстрація має за завдання провірити ще раз кадри вчених і мистців, що мають право бути членами секції наукових робітників і користуватися підтримкою Центрального комітету для поліпшення побуту вчених і мистців. Давну систему поділу вчених на 5 категорій касується. Від тепер буде тільки три категорії вчених. До I. категорії належать ті, що не мають наукових праць, але ведуть наукову роботу по інститутах і установах, до II. катег. ті, що мають наукові кваліфікації і бодай одну наук. працю. До III. найвищої категорії належать видатні та заслужені учені. Діячі мистецтва діляться на дві категорії: такі, що мають світову славу та є ініціяторами або представниками мистецьких напрямків і такі, що мають мистецький стаж і працюють у мистецтві.

— **Як має відбуватися підготовка молодої професури на Україні.** Президія Української Головнауки затвердила зпрерований план підготівки молодої професури у всіх галузях наукової праці. Вже заздалегідь намічено число аспірантів для науково-дослідних катедр і інститутів та усталено щорічний випуск молодих вчених. За 5 літ мають на Україні підготовити 1.304 вчених, що цілком повинні забезпечити наукові установи України професорами і дослідниками.

— **Виселення колишніх поміщиків.** Київська окружна земельна управа закінчила виселювання давних поміщиків зі своєї округи. Всього виселено 29 поміщиків, в тому числі 8 давних генералів і полковників, а також родини тих осіб, що еміґрували за кордон з білими арміями.

— **Ціни хліба.** Вчора та нині почувалась у місті недостача булок і хліба. Причиною цього був частковий тихий страйк пекарів, на знак протесту, що воєвідство не прийняло до відома їх автоматичної підвишки цін і наложило на деяких продавців кару за надто високі ціни за печиво. На Краківській площі були навіть випадки авантур публики з продавцями. У маґістраті радила спільна комісія з 18 членів над розвязкою цієї прикрої справи. Засідали в ній представники промислу та торгівлі і споживачів. Спільна дискусія тривала чотири години. Продуценти доказували, що не можуть продавати дешевше хліба з огляду на зріст цін продукції, а споживачі відповідали ще очевиднішим арґументом, що не в силі платити щораз дорожше за хліб, коли їх доходи автоматично зменшуються. Наслідок був такий, що 9 голосами проти 9 відкинули проєкт нового підвисшеного цінника на печиво і справа переходить на нараду дальшої сесії маґістрату. Пекарі погрожують страйком. Якби маґістрат міг у відповідь на це заявити, що сам пічне випікувати хліб по зниженій ціні, то це звучало би гордо та позитивно. І пересічний громадянин менше журився би, якби при кожнім підскоку доляра міг піднести собі пенсію так само, як купці ціни на свої продукти.

— **Боротьба за істнування кіна.** Появились звістки, що власники всіх кін будуть приневолені зачинити свої хороми внаслідок надто високого міського податку, який рівняється 80 проц. Можна уявити собі, які важкі хвилини переживали всі любимці цієї нової Десятої Музи, яка заступила їм віддавна книжку і стала необхідним щоденним наркотиком у роді опію або морфіни! Вчора делеґати від львівських кін були в голови міста на довшій розмові, розясняючи, що коли міський податок не буде знижений — кіна перестануть істнувати. Вони одержали відповідь, що на найближчім засіданню міської ради буде поставлений проєкт, щоби теперішній 80 проц. податок знизити на 60 проц. підчас літніх місяців. Власники кін заявили, що скористають з тої знижки, щоби перевірити, чи навіть при цьому податкові можна буде вести свої підприємства.

— **З темної хроніки.** Затужив за „рідним“ краєм громадянин з Жовкви, Бернард Швайцер, який ще перед війною виїхав до Америки і там зробив велику карієру. Дійшов він у Злучених Державах (невідомо, яким робом і невідомо, чи справді) до становища мирового судді та шерифа. Та видко, що це становище було непевне або не несло багато грошей і Швайцер вернувся до Жовкви. Тут видав він чимало фальшивих чеків на ню-йорські банки і після кількох таких операцій опинився на вул. Баторія. — Сукель Кесвер є ділничем у золочівськім повіті, скуповує на торгах по провінції худобу і платить за неї 50-долярами фальшивими банкнотами. — Аматорів чужого майна було на протязі одного дня і ночі чимало: Павло Божек і Марія Дзедзинський витягли чужі речі з воза посередині вулиці, якийсь Роман Весоловський потягнув з чужої кишені гаманець, де було всього 9 зол. — Крім цього зручніші мистці покрали постіль, плащі та инше добро в ріжних частинах міста.

— **Любовні трагедії.** Служниця П. Пастернаківна казала арештувати свого зрадливого нареченого, мулярa Вебера, почувши, що він має намір женитись з иншою. На цю страшну звістку, вона пригадала собі, що Вебер звів її в осени минулого року на Високий Замок і там погрожуючи її револьвером, перестрілив її праву руку, а собі ліву, на доказ трагічного кохання. — Друга пара молодших наречених Бр. Кадімік і Стефанія Семейко, 17-літня дочка інваліда, покинули батьківську хату тиждень тому і не відомо куди пішли на зустріч весні.

— **Пошесть самогубств.** Учора знову дві особи зробили трагічний жест прощання з життям, з яким важко їм погодитись: при вул. Вулецькій 30, стрілив до себе 22-літній Роман Терлецький, а на Пісковій ч. 3, випила веронал 58-літня жінка Вікторія Щепановська.

— **Мов у великім місті.** 27-літній Роберт Лянґер, звільнений у Радомську, з посади книговода, поїхав шукати праці до Кракова і там замісць праці найшов спільника до інтересу. Оба вибрались до Львова шукати долярів. Лянґер зупинився в готелю „Савой“ і пішов на чорну біржу зашукати „долярістам“, що має 2000 долярів до виміни за золото. Один з біржевиків Кнауер мав принести 18.000 зол. до готелю. Коли він увійшов до кімнати аферистів, вони закинули йому на шию петлю, щоби його задушити. Але Кнауер викрутився і почав кричати. Оба злочинці переляканi кинулись навтікача. Та тільки один з них невідомого прізвища щез; Лянґера арештували за намагане вбивство.

— **Катастрофа.** Два англійські літаки, вправлюючись над аеродромом у Гемпьов, зачепили за себе і загорілись: апарати та пять летунів розторощені на гамуз. — У Порт Артурі на танку вибухла нафта: 20 вбитих, 30 ранених. — На лінії Петроград-Рига зударились два поїзди: 15 убитих і багато ранених. — Ріка Тигр вилила і спричинила в Багдаді величезні шкоди; над направою гатей працює 5000 людей.

— **По широкому світі.** Два державні секретарі, що супроводили Муссолінія на кружляку до Тріполіса, впали в море; якийсь торговельний корабель врятував їх. — СРСР. не хоче, щоби Франція була посередником між радянським урядом і Швайцарією щодо участи СРСР. у конференції для роззброєння. — Президентом Греції вибрали величезною більшістю голосів теперішнього фактичного диктатора Ґен. Панґальоса. — Конґрес російських еміґрантів у Парижі проголосив своїм царем бувшого головнокомандуючого царських військ вел. князя Миколу Миколаєвича. — Члени родини Гогенцолернів мають довгу 7 міл. податку, який до цього часу не заплатили.

Дописи.

Бережани. (*Нищення української школи й українського учительства*). Бережанський повіт заселений Українцями з дуже малим відсотком Поляків, чи радше латинників. З приходом у повіт шкільного інспектора Антона Позника почали діятися в шкільництві нечувані надужиття. Перед війною на 100 шкіл в повіті було 72 школи українські, а 18 польських. Такий стан застала Польща в Бережанщині. По переведенім інспектором Позником шкільнім плебісциті стан шкіл представляється так: українських шкіл у повіті є 11, польських 59, утраквістичних (себто також польських 30) — разом можна рахувати польських шкіл 90, українських ледви 11. Значить — від заняття Польщею Бережанщини ми стратили 71 шкіл, Поляки зискали 72 школи. Перефільтрувавши в той спосіб українські школи, взявся він до українського учительства. В повіті є 132 учителів Поляків (66 проц.), а 80 учителів Українців (34 проц.). В чисто українськім повіті таке число учителів Українців (34 проц.!) рішучо за велике, тому інспектор Позняк у звязку з теперішньою редукцією увільнив з повіту 6 учительок-Українок, не подаючи ніякої причини, але нікого з Поляків.

Увільнені отсі: Бронислава Воруцівна з Жовчів, 22 літ служби (має на удержанні маму, тету і в Бережанах в гімназії 3 дітей сиріт по сестрі), Антоніна Мерещовська з Тазурова, 9 літ служби, Олена Сагайдаківна з Нараїва-Лапів, 5 літ служби, Марія Огоновська, 5 літ служби, Анна Михайлишанова з Августівки, 3 роки служби. За місяць має він звільнити другий наклад учителів Українців, а по вакаціях третій. Їх місце заповнює він молодими контрактовими учителями, Поляками, яких приняв аж 10. На візитації їздить інспектор з револьвером, не знати тільки, чи страха ради, за свої „здєлки“, чи для вироблення собі „поваги“ в учителів. Усі свої замахи на українське шкільництво окутує він „urzędową tajemnicą“, за зраду котрої грозить дисциплінаркою. Просимо нашу соймову репрезентацію рятувати наше шкільництво на соймовій арені, а то небавком не буде в бережанськім повіті ні одної української школи, ні одного учителя Українця!

Viator.

Зі спорту.

Шаховий турнір за мистецтво Львова на 1926 р.

Шахи мають найбільше прихильників у спортовому світі. Гра в шахи — це умовий спорт. Гімнастика ума лежить також у програмі кожного спортовця, а гра в шахи дає тут найкращий вислів. З одної сторони вона примушує думати інтензивно і як найбільше докладно, з другої сторони ця тиха, німа боротьба виробляє орієнтаційний змисл, рівбить рішучість та завзяття. Все це корисно впливає на спортовця і є йому в спортовім житті дуже потрібне.

В осени 1925 р. зорганізувався гурток молодих шахістів при спорт. Т-ві „України“, що з часом став шаховою секцією „України“. В домівці осінні та зимові вечері сходились шахісти і творили українське шахове життя, цікавились всесвітніми турнірами, славними шахістами — і самі пробували своїх сил. Виявилося, що в нім молодім гуртку знаходяться справжні таланти, котрі можуть здобути в шаховому світі велике та поважне значіння. (Попель. Прокопович).

З метою більшої шахової пропаґанди між старшим українським громадянством та молоддю шахова секція „України“ розпочала в домівці Т-ва дня 10. березня н. р. **шаховий турнір за мистецтво Львова на 1926 р.** До турніру зголосилося 27 учасників. Голова Т-ва коротко привитав учасників, пояснив задачу турніру й запропонував вибрати турнірову комісію. Вибрано одноголосно п. В. Дикся (провідник) і п. п. Терлецького і Кинаша (судді). По прочитанні програми почався в 7. год. турнір.

Більша часть учасників — це молодь. Зпоміж старших громадян шахістів беруть участь: радн. Барусевич (відомий у Львові шахіст), д-р Мурович, інж. Васюта й ин. Розіграно дотепер 140 партій. Першенство веде молодий надійний шахіст С. Попель, котрий досьогодня не має ні одної програної партії (16 виграних, а 2 реміс). За ним слідують: Прокопович, д-р Мурович, Кинаш, Верхола, Дзісь, Терлецький, інж. Васюта, Шкіц.

Зазначити треба, що зацікавлення турніром серед старшого й молодшого громадянства велике. Домівки „України“ кожного вечора переповнені учасниками й видцями.

Завданням шахової секції „України“ є якнайбільше поширити гру в шахи — не тільки у Львові, але також по цілій Галичині, та створити союз українських шахістів, щоб наші шахісти, що дотепер брали й беруть участь у польських товариствах, згуртувались разом. Шахова секція має на меті навязати ближчі взаємини із закордонними шаховими товариствами та звернутись до нашого славного шахіста Тартаковера, що своїми радами додав би духа українським шахістам.

К. Муль-вич.

Всячина.

Такої реклями. Реклями, яка під нашим небом ще не народилась, а істнує хіба в єдиній первісній формі: дешевої автореклями, винаходять собі у народів зі старою культурою щораз нові способи поширення. Величезні афіші на кількоповерхових домах, таблиці та фіґури по вулицях розношувані спеціяльно найнятими парубчаками, світляні ефекти на виставках, вивісках і дахах домів — усе це вже істнує і навіть не робить великого враження на мешканців великих столиць. Тому один льондонський купець рішив помістити обави про своє підприємство на таких місцях, яке справді звертало би увагу прохожих. Цей практичний фільософ заанґажував 12 молодих дівчат, які мали прохожуватись по великих улицях з коліровими надписами на своїх ніжних панчішках. І люде зупинялись з дива читаючи: купуйте воду на волосся тільки фірми... шовкові хустини найкращі у фірмі... Пропали всі величезні вивіски та афіші на дахах крамниць Льондону! Всі глядiли вниз. І був би хитрий промисловець рознiс славу свого імени не знати як широко, якби в це діло не вмішалась поліція. Мотив: перепони в комунікації.

Дрібні оголошення.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. — Накладом Видавничої Спілки „Діло“. — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

того приводу шум. З тої нагоди забрав слово і варшавський емігрантський орган „За Свободу“. Один з її редакторів Д. Філософов, обговорюючи, цю париську подію, характеризує митрополитів Евлогія та Антонія і їх діяльність ось як:

„Ми добре памятаємо „політичну“ діяльність Евлогія, також як і політичну діяльність Антонія, колись преславного волинського архієпископа. Слід ствердити, що саме церковні єрархи типу Евлогія і Антонія відповідають за розклад православя, за „распутинщину“, а навіть за провал самодержавія, яке їм тепер таке дороге. Факт, що такі два єрархи опинилися на чолі православної церкви на еміграції (Евлогій і Антоній до того весь час ворогують) приносить тій церкві тільки шкоду“.

Кидаючи оком на нинішну Польщу Філософов твердить, що колишня діяльність тих єрархів не призабута в Польщі до нині. „Політична біографія“ тих двох достойників служить для Польщі ще й тепер аргументом у боротьбі з православієм. Видно, що Евлогій зберіг по нинішний день свою „непропащу силу“ шкодити православній церкві, а ще більше еміграції.

Для нас дивне тільки те, що українська еміграція в Парижі, а точніше та її частина, що гуртується біля Українського-Научно-Релігійного Комітету не зуміла вже давно відсепаруватися в очах французької опінії від таких чорносотенних типів і таких невдачників православя як Евлогій та його компанія. Як би вона була про те подбала, то може й не приходилось би й переживати того пониження, що його переживає тепер у звязку з цілою описаною історією.

В. М.

Знаменна заборона.

(До заборони осчування „Українського Екон. Т-ва“ у Львові.)

Розбудова українського організаційного життя починає все більше набирати ціхи сизифового труду. Трафаретні заборони адміністраційної влади чергуються з завзятістю основників одного чи другого т-ва, поки врешті не наспіє така „аргументація“, що хоч сідай та плач. Мовляв: „і ти — не ти і хата — не твоя“... Годі вже второпати, де кінчається „raison d'etat“ новітньої Польщі з історичними пережитками і де починається глумливий танець валуєвських антиподів під мельодію тоїж пісоньки: „Не било, нет і бить не может“.

Декілька днів тому в статті п. з. „Testimonium pauperatis“ обговорена була на сторінках „Діла“ заборона основання т-ва „Сокіл“ у Рапехові і відкинення статутів „Т-ва допомоги селу“ та „глибокоумні“ мотиви обох цих заборон. Сьогодня перед нами нові документи часу, якими львівське воєвідство намагається зліквідувати піврічні заходи в справі основання „Українського Економ. Т-ва“ у Львові.

Ще 19-го вересня м. р. на краєвому зїзді торговельників (абсольвентів закордонних високих і краєвих середніх торг. шкіл) вирішено покликати до життя згадане вище т-во. Вибраний на зїзді комітет подав статут до затвердження, — одначе цього затвердження до сьогоднішнього дня не діждався.

Перший раз відкинено статут із-за „сакраментальної“ ідеї економічної самовистарчальности (очевидно в раціоналному розумінні), якої пропагування входило в обсяг одиничної праці т-ва, закидуючи її просто... протидержавну тенденцію — дарма, що ця ідея товчеться зовсім леґально по всіх кооперативних журналах.

Ось дотичне місце заборони з 21. жовтня 1925 (ч. б. п. 24 586) в своїй клясичній оригінальности мови й думки:

Поширюване і поглублюване ідеї економічної самовистарчальности пропаговане в відношенню до цілої держави яко політичному організму становачого для себе під зглядом територяльним окрему і замкнену цілість єсть зрозуміле і яко таке позволене.

Поширюване однак такої ідеї тільки в віднесенню до якости частин суспільности злученої зі собою чи то спільностию інтересів релігійних чи народних в даній державі витворилоби стан експльозивности тої части в віднесенню до загальнодержавних проблемів непожаданий для Держави зі становища політики господарської і суспільної і для-того мусить бути заказане.

Друга заборона з 6. лютого 1926 ч. б. п.) 6.9|26) була обставлена дрібними закарлючками польської формалістики, тої незглибимої формалістики, яка — хоч і ворожа всякій конструктивній праці, є все таки знаменитим панцирем конституційности, законности і т. под. „благ“ сучасного покоління.

Врешті третя заборона з 7. квітня ц. р. (ч. б. п. 3618|26) — ясна, недвозначна.

„В постановленях § 6. проекту статута передбачено, що звичайними членами проектованого стоваришеня могуть бути особи „української“ народности, коли однак законодавство Польської Держави не знає терміну „український“, ані „народности української“, з противно уживає номенклятури „руский“ (русинський) і „народність руска (русинська)“ вказує це на тенденції стоваришеня обняти своєю діяльностію тільки особи належачі до партії політичної, уживаючої номенклятури „український“, що надає проектованому стоваришеню характер політичний, а стоваришене це не учинило задосить постановам розділі II. покликаного закона про стоваришеня.

В звязи з цим позістає назва проектованого стоваришеня, мета стоваришеня § 3 статута (іменоване членів гонорових пар. 6. статута) і т. д. де ужито висловів „український“ або „нарід український“.

Після піврічної „мозольної“ аналізи (бо аж так довго треба було воєвудству, щоб найти яскраву „незаконність“, що до речі пишалась весь час уже в прикметнику самої назви, а проте не була заквестіонозана ні в першій ні в другій забороні) воєвідство вичерпало мабуть арґументи драконського „Nie pozwalam“. Та разом з тим і вичерпалась можність для основників дальшими корективами добиватись дозволу адмін. влади. Тут уже нікуди вступитись. І залишається довгий шлях відклику до міністерства...

В. Н.

Міністр-ошуст перед судом.

Міліонові ошуканства на шкоду держави.

Дня 8. ц. м. зачався у Варшаві сенсаційний процес б. міністра почт в уряді Падеревського, міністра скарбу, а потім президента Польської Каси Ощадности Губерта Ліндого, проти власника дібр і промисловця Бава і проти технічного контрольора будівельних підприємств ПКО. Богуслава Гриневіча. Акт обвинувачення закидає їм цілу низку зловживань, крадіжей, ошуканств, надужиття власти, бездчинности і т. п., наслідком чого держава понесла втрати в сумі півтора міліона золотих і 100 тисяч долярів. Лінде і Гриневич відповідають з вільної стопи, Бав під сильною ескортою поліції. До розправи покликано 10 фахівців, банковців, інжинирів. Ліндого боронить вшехпольський адвокат д-р Шурлей. Розправа потягне довший час і ми про неї ще напишемо.

Памятайте! Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анкелітта!

Під польським покровом.

Загальнє зібрання основників „Русскаго Народнаго Об'единенія в Польщѣ“

„Русскі“ в Польщі організуються. Дня 4. ц. м. відбулося у Варшаві, як подає „За Свободу“, зібрання основників „Русскаго Народнаго Об'единенія в Польщѣ“. Зібрання вислухало зареєстрованого міністром внутрішніх справ статуту „Об'единенія“ і застановлялося над способами проведення його в життя. Зібрання вибрало організаційний комітет, який складається з основників: Н. Серебреннікова (Варшава), сен. М. Касперовича (Варшава), Г. Мальца (Львів) і М. Сохацького (Турка н. Стриєм) і запрошених „русскихъ“ діячів: Л. Белєаського (Вильно), Г. Моллера (Барановичі), П. Короля (Бересть), Д. Прибильського (Рівне), С. Білинкевича (Бурштин) і М. Глушкевича (Львів). Уповноваженим „Об'единенія“ на цілу Галичину (воєвідства: львівське, станиславівське, тернопільське й краківське) призначений Г. Малєц, урядовець „Общ. Качковського“ у Львові. Уповноважені мають предложити проєкт розділу воєвідства на округи, а округ на райони й намігити кандидатів на уповажених округ і районів та подати їх до затвердження орган. комітетові. Предсідником „Об'единенія“ вибрано пос. Серебреннікова, а заступниками голови: сен. М. Касперовича й адвоката д-ра М. Глушкевича.

Остання наша інформація, одержана з кол, близьких до д-ра Глушкевича, немов то він не входить до жадної з повстаючих „русских“ організацій, ак бачимо минається з дійсністю. За те правдивою є перша наша інформація, що д-р Глушкевич кооперує з пос. Серебренниковим, і то не тільки кооперує, але й стоїть на чолі „Об'единенія“.

Нова орґанізація.

Загальні збори „Союзу українських накладень і книгарень“.

Дня 11. ц. м. повстала нова професійна організація, якої недостачу відчували вже давно ті, що стали тепер її членами, а навіть неодин член громадянства, засуджений долею нашого слабенького видавничого руху. Представники від 25 установ зійшлись на перші загальні збори „Союзу українських накладень і книгарень“, якого статут, прийнятий точно по зразкам таких самих чужинних органів, лежав довго по ріжних установах, заки влада його затвердила.

Проводив зборам голова М. Галущинський. Обширний реферат про завдання Союзу виголосив п. М. Матчак. Перевівши суміі анальогії між нашим сучасним книжковим рухом і чужинним, вказав на необхідність покласти основи під організацію видавців і книгарів для спільної мети: кращого поширення книжки. Дотеперішня видавнича та книгарська праця йде непробитими шляхами, по дилетантськи, у розбіжних напрямках.

Внутрішні взаємини між книгарями та видавництвами є так само неусталені, як і зовнішній ринок збуту книжки. Союз має в програмі не тільки охорону чисто професійних інтересів членів, але й полагодження найбільше пекучих питань відношення до авторів, порозуміння з ними, і з друкарськими робітниками. У першу чергу будуть це справи книгарського внутрішнього та зовнішнього обороту та найдення норм видавничого права.

У дискусії над рефератом забирали голос: проф. М. Галущинський, д-р М. Рудницький і О. Навроцький. Вибрала управу нового Товариства, до якого ввійшли: М. Таранько, голова; члени виділу: пп. Громницький, Вишковський, Матчак, В. Паліїв і Постолюк, а Ганущак і Жаровський як заступники.

Біржа.

Америк. дол. 9·45 — 9·48, канад. дол. 9·25 — 9·30, чеські кор. 0·24.25 — 0·24.50, лей 0·4.00 — 0·4·50, франки фр. 0·28·50 — 0·29·00, фр. швайц. 1·65 — 1·70, англ. фунти 44·00 — 45·00.

Золото. 20 кор. 35·00 — 36·00, 20 франк. 32·50—33·50; 20 марк. 43·00—44·00; 10 руб. 45·00—46·00.

Срібло. Австр. кор. 0·70·00—0·75·00, 5 ав. кор. 3·74—3·86, фльорени 1·85—1·92 рубл. 3·00 — 3·20, рубель дрібний, срібний 1·50 —1·60.

Криваві демонстрації безробітних у Варшаві.

13. IV. повторилися в Варшаві демонстрації безробітних. 800 безробітних зібралося біля держ. уряду посередництва праці й старалися дістати до будинку й здемолювати бюрові уладження. Поліція розігнала товпу на дві части. Одна часть зібралася на пл. Саський і там їх розігнали; друга часть демонструвала на площі Домбровського перед будинком мін. праці. Коли на взвання поліції демонстранти не розходилися, явилися більші відділи кінної поліції. Виперли демонстрантів з пл. Домбровського, а опісля розігнали. Місцями товпа ставилася грізно до поліції. Кількох заатакованих поліцаїв ранили й вибили кілька шиб у мін. праці. На місці арештували кількадесять людей. Двох поліцаїв тяжше ранених відвезено до шпиталю.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Димісія ген. Шептицького.

Мін. військ. справ Жeлiговський повідомив ген. Шептицького, що приймає до відома його димісію і предкладає декрет димісії през. річипосполитої. Рівночасно мін. Ж. жаліє, що ген. Шептицький оголошенням листа причинився до розстрою армії.

Прем. Скшинський у Празі.

13. IV. приїхав до Праги прем. Скшинський. На двірці ждав на нього мін. загр. справ д-р Бенеш. Після привітання д-ра Бенеша від'їхав Скшинський на Градчин. Після снідання відвідав Скшинський Бенеша й прем. Черного.

Реконструкція югосл. уряду.

Король іменував мін. справедливости Перца мін. фінансів і приняв димісію мін. комунікації Мілетіча, а на його місце іменував Вазу Іовановіча, котрий провізорично вестиме мін. хліборобства. Деякі часописи пишуть, що з приводу димісії Мілетіча можуть повстати політ. трудноші.

Італія ратифікує договір із Румунією?

Румунські часописи заперечують вісти „Дейли Т.“, начеб Італія не хотіла ратифікувати договору з Румунією. Італ. уряд і парлямент ратифікують договір, гарантуючий рад.-рум. границю. Опісля рум. королівська пара відвідає Рим. Прем. Авереску і мін. загр. справ Мітелену приїдуть до Риму.

Уряд Черного уступить?

Праська „Дайтше Прессе“ (орган нім. христ. соц.) повідомляє з парляментарних кол, що уряд Черного уступить. Причиною уступлення має бути неґативний вислід переговорів шефа уряду з партіями. Місце уряду кабінету Черного має зайняти уряд кабінет Шіса, дотеперішнього мін. суспл. опіки. Колиб цьому кабінетові не вдалоси дійти до порозуміння з партіями розпишуть нові вибори. „Лідове Лісти“ повідомляють, що положення уряду Черного безнадійне. „Право Ліду“ заперечує ці чутки.

НОВИНКИ.

— **Допомога українським студентам.** З американських газет довідуємося, що „Т-во Української Молоді“ в Ню-Йорку, що займалося допомогою українським студентам в Европі, від серпня 1923 до липня 1925 зібрало й вислало до Праги, Відня і Львова поверх 6.000 долярів. Через Цесус переслано 1.165 долярів, через віденське Українське Тов-о Прихильників Освіти 1.413 дол., через Українську Студ. Раду у Львові 1.308 дол. і менші суми через инші студ.-допомогові організації.

— **Чесько-український концерт** має відбутися 26. ц. м. в Празі заходом української секції Т-ва Коменського, що опікується чеськими школами за кордоном. Концерт відбудеться в палаті „Радіо“. Співатиме Укр. Студ. Хор (хор муз. т-ва „Сметани“ (Прага-Виногради) і інші солісти. Виконані будуть кращі українські й чеські народні пісні.

— **5-тиліття державної української капелі (Думка).** У звязку з пятиліттям існування відомої на Україні та поза її межами Державної Капелі „Думка“ президія київського окружного комітету незаможних селян рішила влаштувати святочний ювілей для капелі та подобі

ства для всіх держав відносно патентів, охоронних знаків, наукових дослідів, а навіть забезпечення первшенства для лесованих абстрактних ідей. Другою справою нарад була заміна професорів і студентів між поодинокими народами, які входять до союзу. Подробиці нарад і резолюції поодиноких секцій невідомі, одначе зі загальних інформацій ясно, що згаданий конгрес скликаний виключною ініціятивою приватних осіб, без ніякої державної допомоги, взявся за розвязку питань, які причиняться до зміцнення взаємин між культурними здобутками держав і народів.

З таємниць Комінтерну.

Париський орган Мілюкова „Последнія Новости" приносить цікавий документ про позакулісову роботу Комінтерну, опублікований в цілому ряді соціялістичної закордонної преси. Представники цілого ряду комуністичних організацій публікують його у формі відкритого листа до Виконкому Комінтерну:

„Всі групи комуністичної партії — пишуть у ньому — Чіле, Аргентини, Бразилії, Центральної Америки і Антильських островів, Уругваю і Парагваю, Перу, Колюмбії, Венецуелі, Парани і Гватемалі заявляють, що теперішня політика, яку веде комісія (закордонної пропаганди) Третього Інтернаціоналу є яркою суперечністю старої школи марксизму. Хоч ідеї Леніна повинні зберігатися свято в серці кожного комуніста, то проводження тих ідей в життя не може оставатися під егоїстичною кермою секції Комінтерну. Доки пп. Зіновєв, Радек і компанія вестимуть таку політику, ми вважаємо себе примушеними вибрати відділення від Москви. Причини нашого виступу з Комінтерну такі: 1) Диктатура Виконкому Комінтерну над усіми комуністичними організаціями світу; 2) Джерела прибутків в касі фінансової секції комісії для пропаганди за кордоном; Примітка: Ми розуміємо політику технічної підтримки фальшування гроша в усіх державах Европи на протязі 1921—1926 рр. Загальна сума пофальшованих грошей виносить 180 міліонів французьких франків, з якої то суми використано для пропаганди за кордоном всього 69 міліонів.

3) Злочинна політика, що ведеться на такому відкладі, мусить без сумніву довести до карних злочинів. Та до соціяльної революції приходиться, товаришу Зіновєв і Радек, не при допомозі бандитизму!

4) Система індивідуального терору, яку почато на таємному засіданні комісії закордонної пропаганди дня 8. січня ц. р., що суперечить цілковито партійній програмі!

Всі ті факти політики Зіновєва, Радека і к-о примушують кожного чесного комуніста забути шлях до Москви на довгий час". Під листом підписані: Оскар Толедо і Гомес, представники комуністичних організацій в Чіле і Аргентині; Мануель Гутерес де Аомас, представник Бразилії; Мануель Капійо і Реєс, представники Центральної Америки і Антильських островів; Педро Вашкес і Перес, представники Уругваю і Парагваю; Антоніо Суреда і Вареда, представники Перу, Венецуелі, Колюмбії, Панами і Гватемалі.

Цей документ не вимагає пояснень. Він говорить сам за себе і говорить дуже а дуже багато.

Неемирающий Евлогій.

Його подвиги на еміґрації та їх наслідки.

В Парижі існувало під протекторатом кардинала Шаптала католицьке товариство „Французький Союз Допомоги Росіянам".

Товариство мало два відділи: загальної допомоги і допомоги студентам. Перший відділ влаштовував річно на роботи до 5 тисяч російських емігрантів. Крім того давав їм безплатно одіж, білля і взуття. Що-літа товариство влаштовувало для дітей емігрантів вакаційні кольонії та давало їм змогу проводити літо в здорових околицях над морем.

На чолі відділу допомоги для студентів стояв аббат Кене. Товариство давало 10 російським студентам-емігрантам щомісячно по 325 франків стипендії на утримання в студентських інститутах. Крім того виплачувало 13 студентам по 250—300 франків щомісячних допомог, а також давало 70 студентам одноразові річні допомоги. Товариство давало ще допомоги російським інвалідам. Воно давало даром приміщення російським студентським організаціям, союзові російських інвалідів, терській козацькій станиці, для б. вихованків Донського кадетського корпусу і для Українського Научно-Релігійного комітету. Російські студентські товариства діставали не тільки помешкання, але й повне його урядження навіть з бібліотекою. Аббат Руї де Живель завідував допомогою по організації безплатного навчання для російських дітей в католицьких лицеях і школах. Товариство утворювало для російських і українських емігрантів також безплатні курси французької та англійської мови. Понад те все товариство інтервеніювало в тисячних випадках у ріжних органів французької влади в справі емігрантів.

З цього коротенького огляду бачимо, що товариство було великою правдиво-гуманітарною установою, що несла дуже визначну допомогу для емігрантів. Та ось дня 24. березня кардинал Шапталь припинив усю діяльність товариства завдяки протикатолицьким виступам перебуваючого в Парижі на еміґрації так добре відомого нам Галичанам з часів московської окупації митрополита Евлогія і підчиненого йому духовенства, а також його політичних однодумців. Остаточна доля того товариства буде вирішена на загальних зборах щойно 10. травня ц. р., та всеж його діяльність припинена.

Мотиви до такого рішення кардинала Шаптала подає аббат Кене в окремому листі до митрополита Евлогія. Ми дозволимо собі навести вимки з того листа.

„Ваше Високопреосвященство! В імени його Високопреосвященства кардинала Шаптала і комітету французького союзу допомоги Росіянам — пише аббат Кене — з причини нападу на католицьку церкву з боку російських священиків, що стоять під Вашим проводом у Парижі, а зокрема, наслідком опублікування без ніякого протесту з Вашого боку брошури о. Сахарова „Православіє і католицизм", що її продають біля церкви при вулиці Дарю, маю честь повідомити Вас, що його Високопреосвященство кардинал Шапталь і комітет — щоби оминути всяких непорозумінь у питаннях і мотивах допомоги російським емігрантам, студентам і дітям і щоби свою терпимість на далі не підтримувати кампанії нерозумних і негарних статтей — рішив припинити діяльність „Французького Союзу Допомоги Росіянам" аж до постанови в цій справі загальних зборів".

Далі наводить аббат Кене ще цілу низку инших мотивів такого рішення кардинала та нагадує митр. Евлогію також його особисту протикатолицьку діяльність часів першої, другої та третьої Державної Думи на Холмщині та часів російської окупації Сх. Галичини на терені тої останньої. Згадує також про виступи проти католицизму еміґрантської чорносотенної газети „Возрожденіе", до якої дуже близько стоїть Евлогій, про висміювання католицьких священиків Амфітеатровим, про значення католицької церкви князем Трубецьким з нагоди смерти кард. Мерсіє і т. д.

„Замкнення французького союзу допомоги Росіянам" — кінчить автор свого листа до Евлогія — [illegible] Високопреосвященству і Вашим вірним і Росіянам [illegible] Коли ми не будемо [illegible] в тому, що ми [illegible] французького союзу [illegible] Росіянам [illegible] в улиці Дарю і [illegible] о. Сахарова [illegible] о. Сахарова [illegible]".

Факт закриття названого товариства серед таких обставин викликав серед еміґрації цілком зрозуміле напруження та високонервову атмосферу. Найбільше відчули його ці всі, що втратили або втратять допомогу. Та взагалі цей факт є великим ударом для еміґрації і то тим більше, що, як слушно зазначують париські „Последнія Новости", то слідами названої установи підуть усі инші французькі, католицькі гуманітарні установи, а за ними то й бельгійські, італійські та инші.

Частина російської еміґрації стала по стороні покривджених емігрантів а тим самим по стороні аббата Кене, инша стала по стороні Евлогія, а ще одна заняла більше-менше невтральну позицію. На цього листа написав відповідь і Евлогій. Відповідь звернена на адресу кард. Шаптала. Евлогій обурюється за тон листа Кене, але при тому й виправдується. Цікаве є те місце з його листа, в якому твердить, що він нічим не причинився до арештування російською владою митр. Шептицького в 1914 р. і покликується на самого митр. Шептицького як на свідка. Свій лист опублікував Евлогій у чорносотенній газеті „Возрожденіе". В органі Керенського „Дни" появилися з того приводу навіть інформації про те, що закриття названого товариства стоїть у звязку з якимсь будь-що порозумінням франц. католицького світа з російською живою церквою. Ця остання мала навіть виявити охоту не робити католикам перешкод при поширюванні унії в СРСР. Накінець група російських еміґрантських письменників, що перебувають у Парижі, з Мережковським на чолі опублікувала листа, в якому взиває обі сторони до згоди.

Словом — на еміґрації повстав з

М. ОБІДНИЙ.

Юрій Дараган.

Дня 17. березня ц. р. біля 4 год. дня в санаторії на Плешу в Чехословаччині помер від туберкульози поет Юрій Дараган — студент Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі. Похорони відбулися в суботу 19-го березня в 3 год. дня на Ольшанському цвинтарі в Празі. На похорони зібралися професори і студенти Педагогічного Інституту, товариші і друзі небіщика — українські письменники: співробітники редакції „Нова Україна", Українського Інституту Громадознавства, Українського Комітету з багатьох инших українських організацій та інституцій і взагалі багато публики. Труна була вкрита вінками і квітами.

Похорони відправив священик української автокефальної церкви о. Мельник. Співав студентський хор під орудою п. Щуровської.

З промовами виступили: ректор Педагогічного Інституту проф. Л. Білецький, директор народописн. відділу Інституту Громадознавства і редактор „Нової України" п. Н. Григоріїв, д-р М. Макарика промовляв від закорд. організації УПСР, полковник п. К. Цуркан від Українського Військово-Демократичного Союзу, п. О. Бабій — від молодих галицьких письменників, п. М. Обідний — від молодих письменників емігрантів.

Народився Дараган 1893 р., 16. березня, в м. Єлисаветі на Херсонщині. Батько його був інжинір Українець, мати Грузинка. Вчився Юрій Дараган в тифліській гімназії, де мабуть пройшли і його дитячі роки. Підчас світової війни служив у російській армії в ранзі поручника, а в Українській Армії в ранзі сотника, як кадровий старшина спочатку житомирської, а потім камянецької юнацьких шкіл.

На еміґрації перебував у польських таборах в Ланцуті, Вадовицях, Каліші. В 1922 р. переїхав до Чехословаччини і в 1923 р. вступив до Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі, на відділ літературно-історичний. На жаль, війни, особливож польські табори так зруйнували здоровля, що годі було думати про науку, довелося весь час лікуватися.

Запізнався я особисто з Юрієм Дараганом в Празі в 1923 р. Він був смуглявий, високий, струнким, дуже рухливий і справляв приємне враження своєю інтелігенцією і начитаністю, хоча з українською літературою ґрунтовніше знайомився лише на еміґрації.

В 1924 . літом я жив в одному містечку під Прагою, де жив і Юрій Дараган зі своїм приятелем студ. Олександром Ренгевичем, якому він присвятив поезії у своїй збірці „Сагайдак". Также мешкав і проф. д-р В. Сімович, який дуже прихильно ставився до Юрія Дарагана. Давав йому книжки для читання зі своєї бібліотеки чи добував для нього книжки з инших місць, давав йому поради в літературній роботі. Нераз Юрій Дараган в родині проф. Сімовича за шклянкою чаю читав свої нові твори. Проф. С—ч просив і просто наказував Юр. Дараганові, щоби той не палив цигарок, що при його хворобі дуже шкодило. Він обіцяв це закинути, але не покинув. Часом наші розмови переходили в жарти. Через містечко, де ми жили, проїздило багато автомобілів, які підіймали велику куряву, отже ми для „боротьби" з автами одноголосно вибирали на коменданта містечка Ю. Дарагана. Иноді розмовляли на теми соціяльного характеру. Юрій Дараган розповідав мені, як він один раз ходив понад річкою в Подєбрадах і зустрів робітників, які, обливаючись потом, тягли по березі баржу. Погляди замучених робітників, оповідав він, наче зупинилися на мені, можливо, що вони уявляли мене за безтурботного панича. Це були страшні погляди, повні страждань і гніву. Поглядів тих, оповідав він, ніколи не міг забути.

Ю. Дараган дуже хотів жити, все вірив, що його здоровля поправиться. Один раз казав: „От якби мені поправитись так, як п. С., то я лише розповідав би людям, що був колись хворий". Але часом находили на нього хвилі чорної розпуки, невідрадної туги.

> І знов і знов пройду навкісне•
> І вітер слід мій замете…
> Хай кров на сніг із серця присне,
> Червоним маком заціте!
>
> Не відігнати чорний образ
> Я вітром січним іздійнусь…
> О, невимовно горкий образ
> Чола і брів і тужних уст!…
>
> І я з останнім чорним гнівом
> Схилюся на холодний сніг,
> І вишло саме—саме замло
> В килимах чистих і пухких.
>
> („Чорне").

Здається, за пів року до смерти він втратив голос і говорив лише пошепки. За кілька днів до смерти Ю. Дараган питався, чи не можно його відправити для лікування в Італію. Але вже стан здоровля його був безнадійний і ніщо вже не могло допомогти.

(Докінчення буде.)